

I

ZAČIATKY HĽADANIA

I

„Prečo som to urobil?“ spýtal sa Golan Trevize.

Tá otázka nebola žiadna novinka. Od príchodu na Gaiu si ju kládol pravidelne. Ešte aj z poctivého hlbokého spánku sa budil na to, že sa mu v hlave nehlučne, no neodbytné ako rytmické bubnovanie, opakovalo: Prečo som to urobil? Prečo som to urobil?

Teraz sa to prvý raz mohol spýtať aj Doma, starého predstaviteľa Gaie.

Dom si jeho napätie dobre uvedomoval, lebo vnímal štruktúru jeho mysle. Akurát na ňu nemohol reagovať. Gaia sa jej nesmela ani dotknúť a najlepší spôsob, ako odolať pokušeniu, bolo bolestne ignorovať všetko, čo z neho vycítil.

„Čo také, Trev?“ opýtal sa. Prišlo mu ťažké oslovovať človeka viac ako jednou slabikou, a tak to nerobil. Trevize si na to už aj tak isto zvykol.

„To rozhodnutie,“ vysvetlil mu radný. „Keď som vybral Gaiu ako budúcnosť ľudstva.“

„Urobil si správne.“ Dom ostal sedieť a stareckými, hlboko usadenými očami si premeriaval stojaceho radného z Terminusu.

„To hovoríš ty,“ namietol Trevize netrepezlivo.

„Ja/my/Gaia vieme, že je to tak. Práve v tom je tvoja hodnota. Máš schopnosť správneho rozhodnutia aj na základe neúplných podkladov, a rozhodol si aj v tomto. Vybral si Gaiu!

Odmietol si anarchiu Galaktického impéria postaveného na technológiách prvej Nadácie aj anarchiu toho, ktoré by stálo na mentalistike druhej Nadácie. Dospel si k záveru, že ani jedno z nich by nebolo dosť stabilné. Preto si vybral Gaiu.“

„Áno,“ odvetil Trevize. „Presne tak. Vybral som Gaiu ako superorganizmus: celú planétu s kolektívnym vedomím a osobnosťou, na ktorej musíte hovoriť ja/my/Gaia, aby ste umelým zámenom vyjadrili nevyjadriteľné.“ Začal sa nepokojne prechádzať po miestnosti. „Nakoniec sa z nej vyvinie superorganizmus Gaiaxia, ktorý ovládne celú Mliečnu cestu.“

Zastal, takmer zúrivo sa obrátil k Domovi a pokračoval: „Vnímate to tak, že som sa zachoval správne, lenže vy po vzniku Gaiaxie túžite, a tak ste s mojím rozhodnutím spokojní. Niečo vo mne však jej vznik nechce, a preto nie som ochotný tak rýchlo akceptovať správnosť tohto rozhodnutia. Potrebujem vedieť, prečo som sa rozhodol takto, a nie inak. Chcem to zvažovať a posudzovať, kým s tým nebudem spokojný aj ja. Cítiť, že je to správne, mi jednoducho nestačí. Ako to môžem vedieť? Čo spôsobuje, že sa rozhodujem správne?“

„Ja/my/Gaia nevieme, čo ťa priviedlo k správnejmu rozhodnutiu. Je to dôležité, aj keď už padlo?“

„Teraz hovoríš za celú planétu, však? Za spoločné vedomie každej kvapky rosy, každého kamienka na pláži, dokonca aj tekutého jadra v jej strede.“

„Áno, a rovnako to môže urobiť aj každá iná súčasť planéty, na ktorej spoločné vedomie dosiahlo určitú hranicu.“

„A celé toto spoločné vedomie je spokojné so mnou v úlohe čiernej skrinky? Kým čierna skrinka funguje, nie je podstatné, čo v sebe ukrýva? Nuž, mne to rozhodne nestačí. Nepáči sa mi fungovať ako čierna skrinka. Chcem vedieť, ako a prečo som pre budúcnosť vybral Gaiu a Gaiaxiu. Len tak môžem nájsť vnútorný pokoj a vyrovnanosť.“

„Prečo sa ti nepáči tvoje rozhodnutie? Prečo mu nedôveruješ?“

Trevize sa zhlboka nadýchol a silene tichým hlasom povedal: „Lebo nechcem byť súčasťou žiadneho superorganizmu. Nechcem byť nahraditeľnou súčiastkou, ktorej sa superorganizmus môže zbaviť, keď usúdi, že to prospje celku.“

Dom si ho zamyslene premeral. „Chceš zmeniť svoje rozhodnutie, Trev? Lebo to ešte stále môžeš.“

„Rád by som ho zmenil, ale nie iba preto, lebo sa mi nepáči. Ak s ním mám niečo robiť, musím vedieť, či je správne alebo nie. Nestačí, že to cítim.“

„Ak cítiš, že je správne, tak je správne,“ namietol Dom typicky pomalým, jemným hlasom, ktorý Treviza doháňal do šialenstva tým, ako kontrastoval s jeho vlastným vnútorným nepokojom.

Chvíľu sa potácal medzi tým, čo cíti a čo vie, až napokon silným šepotom vyhlásil: „Musím nájsť Zem.“

„Lebo má niečo spoločné s tvojou vášnivou túžbou po poznaní?“

„Lebo je to ďalší problém, ktorý ma neznesiteľne trápi, a pretože cítim, že tie dve veci spolu nejako súvisia. Vari nie som čierna skrinka? Cítim, že je tam nejaké prepojenie. Nestačí to, aby sme to prijali ako fakt?“

„Možno,“ pripustil Dom neisto.

„Aj keď od spojenia so Zemou ubehli tisícročia – možno až dvadsaťtisíc rokov –, ako je možné, že sme celkom zabudli na planétu svojho pôvodu?“

„Dvadsaťtisíc rokov je viac, ako si uvedomuješ. Aj o mnohých aspektoch zo začiatkov Impéria toho vieme dosť málo. Opakujeme mnoho legiend, ktoré sú takmer určite vymyslené, lebo ich nedokážeme nahradiť žiadnymi jasnými faktami. No a Zem je staršia ako Impérium.“

„Aj tak o nej museli existovať nejaké záznamy. Môj drahý priateľ Pelorat zbiera mýty a legendy o Zemi. Dáva dokopy všetko, čo o nej dokáže zohnať. Je to jeho profesia, a čo je ešte dôležitejšie, aj jeho vášň. Neostalo nám nič, iba mýty a legendy. Nijaké záznamy, žiadne dokumenty.“

„Dvadsaťtisícročné dokumenty? Všetko sa rozpadá a ničí, či už nedostatkom údržby, alebo za vojen a katastrof.“

„Ale mali by sme mať aspoň záznamy o záznamoch. Mali by existovať kópie, kópie kópií alebo kópie kópií kópií – užitočné materiály spreď oveľa menej ako dvadsiatich tisícročí. Lenže všetky niekto odstránil. Galaktická knižnica na Trantore musela mať dokumenty o Zemi. Aj dnes sa na ne dajú nájsť odkazy v historických záznamoch, ale samotné dokumenty už jednoducho neexistujú. Referencie ostali, informácie, na ktoré odkazovali, však zmizli.“

„Nezabúdaj, že Trantor pred pár storočiami vydrancovali.“

„Knižnicu to nepostihlo. Ochráňovali ju príslušníci druhej Nadácie. Práve tí nedávno zistili, že tam už nemajú žiadne materiály o Zemi. Relatívne nedávno ich musel niekto odstrániť. Prečo?“ Trevize prestal chodiť hore-dolu a uprene sa pozrel na Doma. „Ak nájdem Zem – ak zistím, čo ukrýva...“

„Ukrýva?“

„Čo ukrýva alebo čo na nej ukryli. Cítim, že keď to zistím, budem vedieť, prečo som miesto individuality vybral Gaiu a Gaixiu. Potom by som mal vedieť, nielen cítiť, že sa nemýlim. No a ak sa nemýlim,“ skleslo mu ovisli plecيا, „tak sa s tým nedá nič robiť.“

„Ak to tak cítiš,“ povedal Dom, „ak si presvedčený, že musíš pátrať po Zemi, tak ti, samozrejme, pomôžeme, ako sa len dá. Naša pomoc však má svoje hranice. Napríklad, ja/my/Gaia nevieme, kde sa Zem v nekonečnej divočine svetov našej galaxie nachádza.“

„Aj tak po nej musím pátrať,“ vyhlásil Trevize. „Aj keď je to v takom množstve hviezd beznádejné a nemá mi kto pomôcť, musím to aspoň skúsiť.“

2

Treviza obklopovala krotká Gaia. Ako vždy, bola na nej ideálna teplota a vzduch sa hýbal presne tak, aby príjemne osviežoval, ale zbytočne nechladil. Po nebi sa presúvali mraky, aby pravidelne narušili slnečný svit a doplnili vlahu presne tam, kde výpary z metra štvorcového klesajú pod požadovanú hodnotu.

Stromy rástli v pravidelných rozstupoch ako v ovocnom sade. Nepochybne to tak bolo na celej planéte. Súš aj more boli plné fauny a flóry v primeranom množstve, aby udržali ekologickú rovnováhu, a hladina stúpala a klesala vždy len okolo uznávaného optima. Rovnako ako počet obyvateľov.

Zo všetkého, čo sa tam dalo vidieť, sa vymykala len jeho loď *Vzdialená hviezda*.

Viacero ľudských komponentov Gaie ju primerane vyčistilo a doplnilo zásoby. Mala na palube dostatok jedla aj pitia, nábytok zrenovovali alebo vymenili a mechanické časti poctivo skontrolovali. On sám zase pravidelne kontroloval počítač.

Dopĺňať palivo nebolo treba, lebo to bola jedna z mála gravitických lodí Nadácie, ktoré poháňala energia všeobecného gravitačného poľa galaxie, ktorej je dosť na pohon všetkých ľudských flotíl po celý čas ich existencie. Aj keby ju všetky využili naraz, jej intenzita by nijako merateľne neklesla.

Len pred tromi mesiacmi bol obyčajný radný na Terminuse. Inak povedané, bol súčasťou zákonodarného zboru Nadácie a *ex officio* patrila k najmocnejším ľuďom galaxie. Naozaj

odvtedy uplynuli len tri mesiace? Mal pocit, že už ubehla azda polovica jeho tridsaťdvaročného života. Kde sú tie časy, keď jeho jedinou starostou bolo, či slávny Seldonov plán stále platí – či hladký prerod Nadácie z planetárnej základne na galaktickú veľmoc niekto vopred zmapoval alebo nie.

Svojím spôsobom sa však nič nezmenilo. Stále bol radný. Postavenie aj výsady mu ostali, akurát nikto nečakal, že sa niekedy vráti na Terminus, aby ich naplno využil. Do obrovského chaosu Nadácie sa nehodil o nič viac ako na malú a nekonečne usporiadanú Gaiu. Nikde nebol doma. Všade sa cítil ako sirota.

Začal zuby a hnevivo si zaboril prsty do čiernych vlasov. Kým začne strácať čas nárekmi nad svojím osudom, musí nájsť Zem. Ak jej hľadanie prežije, bude mať dosť času na vysedávanie so slzami v očiach. Potom na to možno aj bude mať lepší dôvod.

Odhodlane sa v myšlienkach vrátil k...

Pred tromi mesiacmi odišiel z Terminusu s Janovom Peloratom, vynikajúcim učencom a hrozne naivným človekom. Profesora hnala vášeň pre odhalenie dávno stratenej Zeme a Trevize ju využil na to, čo vtedy pokladal za svoj hlavný cieľ. Zem síce nenašli, ale objavili Gaiu, a Trevize musel chtiac-nechtiac vysloviť osudové rozhodnutie.

Teraz to bol naopak on, Trevize, kto chcel nájsť Zem.

Čo sa týkalo Pelorata, aj ten objavil niečo, čo absolútne nečakal – čiernovlasú hnedookú Slast', mladú ženu, ktorá bola Gaia rovnako ako Dom a všetky zrnká piesku či steblá trávy. S typickou horlivosťou vyššieho stredného veku sa zamiloval do ženy s ani nie polovičnou dĺžkou prežitého života a ona mu to – napodiv – opätovala.

Bolo to divné, ale Pelorat vyzeral radostne a Trevize sa zmieril s tým, že každý si hľadá šťastie po svojom. Práve